

M**K****B****T
Á
J
É
K
O
Z
T
A
T
Ó**

Küldöttközgyűlés

2002. április 20.

*Szemlő-hegyi-barlang
fogadóépülete*

PROGRAMOK
RENDEZVÉNYEK
BESZÁMOLÓK
JELENTÉSEK
RÖVID CIKKEK
KÖZLEMÉNYEK
HÍREK
HIRDETMÉNYEK

2002.**március—április**

KOVÁCS GYÖRGYNÉ sz. PUTZ GIZELLA
1926—2001

2001. december 16-án, 75. születésnapján elhunyt.

Az ötvenes évek végén az Aggteleki Barlangigazgatóság munkatársa volt, ahol a Baradla-barlang kutatásán dolgozott, és több jelentős felfedezést tett. A hatvanas években megszervezte a Meteor női barlangkutató csoportot, amelynek vezetőjeként számos kutatótáborot és kutatómunkát szervezett a Baradla-barlang megismerésére.

A Társulatnak 1960—1973 között volt tagja, s mint a csoport vezetője, részt vett a Társulat választmányának munkájában.

Szerkesztőse

KÉRDŐ PÉTER
1948—2002

Mindössze 16 éves volt, amikor 1964-ben belépett a Magyar Karszt és Barlangkutató Társulatba.

Középiskolájának, a Pannonhalmi Gimnázium Csoportjának tagjaként kezdett foglalkozni barlangkutatással. Később átlépett hozzánk, a Műegyetem Ásvány és Földtani Tanszék Barlangkutató Csoportjába (ÉKME), ahol mostanáig köztünk maradt. Életének 54. évében, 2002. január 12-én súlyos betegségben váratlanul elhunyt.

A Papp Ferenc Csoportba való belépése után rövid időn belül az akkor már működő Jósvafői Karsztkutató Állomás munkatársa lett, ahol érdeklődésének megfelelően 1972-ig elektrotechnikai munkakört látott el a Vass Imre-barlang műszereinek üzemeltetésével kapcsolatban.

Lelkes munkája és sokoldalúsága révén rövidesen csoportunk, sőt az egész magyar barlangkutató társadalom jelentős egyénisége lett. Ő szervezte meg Adamkó Péterrel együtt 1968–70. évek nyarán a Nagyoldali-zsomboly kutatását, majd 1971—75. évek nyarán Borzsák Péter és György Péter javaslatára Gádoros Miklóssal és Hlavács Lászlóval együtt megszervezték a Musztáng-barlang feltáró táborait, melyben a Papp Ferenc Csoport teljes tagsága és sok vendég is részt vett. Más társulati csoportok munkájában is közreműködött. Nemcsak az említett kutatások, hanem a Vecsem-bükki és a Baradla Alsó-barlangi expedíciók hírközlését is ő biztosította. A Musztáng-barlangon kívül az 1975. évben a Vass Imre-barlang kutatását más területen is elősegítette. Berczik Pállal és az Amphora Könnyűbúvárok közreműködésével a Milada-barlang, a Feneketlen Lednice és a Kecső-forrás felől kísérletet tettek arra, hogy bűvár módszerrel átjussanak a Vass Imre-barlangba. 1983—85 évek során Cser Ferenc javaslatára a Vass Imre-barlang végpontján a bontáshoz csörlőt épített ki, majd később a végpont feletti beszakadás bontását is megkísérelte hasonló módszerrel. A 80-as évek végéig a csoport második generációs fiataljainak Tücsöklük bontási munkáinál a biztosítási rendszerek ellenőre volt. 1989-től 1995-ig a Papp Ferenc Csoport vezetője volt.

Kérdő Péter, Holl Balázs és Ruff István a 80-as évek második felében modernizál-

ták a Vass Imre-barlangi csepegésmérő hálózatot, új légáramlás regisztráló rendszert alakítottak ki, majd Gádoros Miklós javaslatára kiépítették a barlang légnyomás-különbség-regisztráló rendszerét. E mérések eredményeit feldolgozva két helyen is publikálták. Egyrészt a Krolopp Andrással együtt a fiatalok részére szervezett nemzetközi karszt-kurzus (a „Youth and Environment Europe” rendezvénye) keretében, másrészt a Budapesten rendezett Nemzetközi Barlangkutató Kongresszus (1989) kiadványában. Egy kísérleti méréssel megállapították, hogy a Vass Imre-barlang rendszerének teljes hossza legalább 5 km-re becsülhető. A légáramlás sebességével arányos légnyomás-különbség mérésekkel ugyanis kimutatták, hogy a Lagunás-szifon légmentes lezárásakor a 300 m-es barlang-szakaszban mintegy 15–20-szor kisebb volt a légáramlás, mint nyitott szifon esetében.

Kérdő Péter barátunk kitűnő műszaki érzéke és szervező képessége, rendkívül nagy kutatási kedve, igen jó kapcsolatteremtő képessége és jó humora következtében továbbra is itt él emlékezetünkben. Nagyon szerették őt a fiatalok is, mert mindig mindenről lehetett Vele beszélgetni, mert általános műveltsége is nagy volt. A legutóbbi három évben azonban nehezen felismert betegsége és fájdalmai miatt visszahúzódott. Olyan hirtelen halt meg, hogy legtöbbször nem is tudtunk Tőle személyesen elbúcsúzni. 2002 január 28-án a Rákoskeresztúri-temetőben megjelent tagság nagy létszáma (kb. 140 gyászoló) mutatta meg, hogy milyen sokat jelentett Ő számunkra.

Maucha László

**ZILAHY LÁSZLÓ
1947—2002**

2002. január 12-én, életének 55. évében súlyos betegségben elhunyt.

Már gyerekkora óta folyamatosan barlangászott különböző csoportok keretében, a Meteor Vass Imre csoportnak és a Társulatnak 2000 óta volt tagja. A Pál-völgyi-barlangnál az elmúlt 5–6 év során alkalmi túravezetőként dolgozott. Életének utolsó két évében a Szemlő-hegyi-barlangban folyó szpeleoterápia barlangász szakszolgáltatást látta el.

Szerkesztőség

MKBT TÁJÉKOZTATÓ

Megjelenik minden páratlan hónap elején (lapzártá: minden páros hónap 10-én)

Kiadja a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat

1025 Budapest, Pusztaszeri út 35.

Tel.: 346-0494, tel./fax: 346-0495. E-mail: mkbt@axelero.hu

Szerkesztő: Fleck Nóra. Felelős kiadó: Börcsök Péter

A tájékoztató számára leadott cikkek, anyagok tartalmáért a szerzőik felelősek.

Floppyn és e-mail-en érkező anyagokat Win 98/Office 2000 ill. Win 95 /6.0 formátumban tudunk fogadni.

PROGRAMOK, RENDEZVÉNYEK

Társulati rendezvények

VÁLASZTMÁNYI ÜLÉS

2002. március 11-én 17 órakor

a Szemplő-hegyi-barlang fogadóépületének vetítőtermében

Az ülés nyilvános, azon minden társulati tag részt vehet, de szavazati joggal csak a Választmány választott tagjai rendelkeznek.

KÜLDÖTTKÖZGYŰLÉS

2002. április 20-án 10 órakor

a Szemplő-hegyi-barlang fogadóépületében (II. Pusztaszeri út 35.)

Napirend:

1. Elnöki megnyitó
2. Kötvetések átadása
3. Főtitkári beszámoló
4. Ellenőrző Bizottság beszámolója
5. Közhasznúsági jelentés
6. 2002—2003 első negyedévi munkaterv
7. 2002—2003. első negyedévi költségvetés
8. Zárszó

A küldöttközgyűlés nyílt, azon az MKBT valamennyi tagja részt vehet, szavazati joga azonban csak a küldötteknek van.

BARLANGÁSZ FARSANG

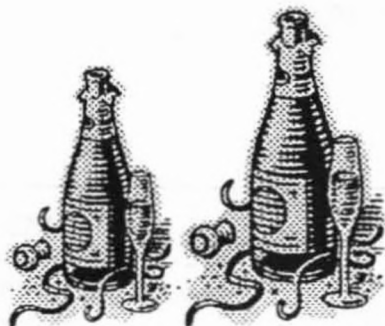
2002. március 9-én 20 órától

ismét megrendezésre kerül az immár hagyományossá vált Barlangász Farsang.

Helyszín:

Szemplő-hegyi-barlang előadóterme

Az ötletes jelmezben érkezőket már a bejáratnál meglepetések várják.

Programok:

jelmezverseny, vetélkedő, táncverseny, tombola, büfé és más meglepetések

Belépődíj: 499 Ft

Minden érdeklődőt (nemcsak barlangászokat) várunk.

Egyéb rendezvények

A GALATHEA BÚVÁRKÖZPONT ELŐADÁSAI

2002. március 06. 18 óra

Czakó László: A Vrna tó titka. Expedíció Cres szigetén

(előadás + dia: 50 perc)

Rákóczi barlangi mentés 2002. 01. 26—31.

A résztvevők hiteles beszámolója a mentésről (előadás, dia, videó 60 perc)

2002. április 03. 18 óra

Kis Gábor: Víz alatti fotózásaim 2001-ben – egy nemzetközi fotópályázat tükrében (dia, előadás 30 perc)

Kékség Búvárklub – Vida István: Kövek a víz alatt Magyarországon (videó 50 perc).

Helyszín: ELTE TTK Lágymányos Pázmány Péter sétány 1.C épület fsz. Fejér Lipót (0805 sz.) terem (parkoló a Duna felőli oldalon)

IV. KARSZTFEJLŐDÉS KONFERENCIA

Szombathely, 2002. április 5—6.

JAKUCS LÁSZLÓ EMLÉKÉRE

Helye: Szombathely, Károlyi Gáspár tér 4. C. épület, nagyelőadó

(a Hidrológia alszekció helye: Fizika Tanszék – C épület I. em. 111. előadó)

Regisztráció: április 5-én 11—13 óra között a nagyelőadó előtt.

Program

Április 5.

13⁰⁰ Megemlékezés Jakucs Lászlóról (elnök: dr. Veress Márton)

Schweitzer Ferenc: Jakucs László az ember és az iskolateremtő

Mezősi Gábor: Jakucs László az oktató és a kutató

Keveiné Bárány Ilona: Jakucs László a tudományos szervező

Dénes György: Jakucs László a felfedező

Poszter alszekció (elnök: dr. Veress Márton)

Horváth Éva: Kutatótábor a Pelmo-n (Dolomitok)

Sári Diana: Terra rossa relikumtalajok diagnosztizálása

Szabó Levente: Dolomitmurvásodás vizsgálata digitális képfeldolgozással

Szunyogh Gábor: Szemelvények a Baradla-barlang 1:100 méretarányú térképlapjaiból

Kraus Sándor: A „varázsvesszős” vizkutatás fizikai magyarázata

Kraus Sándor: Néhány barlangi kiválás belső szerkezete

Veress Márton—Tóth Gábor—Zentai Zoltán: Chilei expedíció 2002.

14¹⁵ Tudománytörténeti alszekció (elnök: dr. Leél-Össy Szabolcs)

Dénes György: A magyar karsztföldrajzi terminológia középkori elemei

Kubassek János: Mozaikok a Kárpát-medence barlangjai feltárásának történetéből

Kubassek János: Rosti Pál munkássága Latin-Amerika barlangjainak megismerésében

Puskás János: Mészköhöz kapcsolódó megállapítások Katona Mihály munkásságában

Hazslinszky Tamás: A Baradla kutatói a 19. századi vendéglátókönyvek alapján

16¹⁰ Barlang alszekció (elnök: dr. Zámbo László)

Sásdi László: A Mátyás-hegyi-barlang üledékeinek vizsgálata

Takácsné Bolner Katalin: A kénsavas oldatok hatására képződő barlangok ismérvei és hazai előfordulási lehetőségei

Csige István: Mélységi eredetű gázok szerepe a karsztfejlődésben

Kraus Sándor: Barlangi kiválások szerkezetének mikroszkópos vizsgálata

Leél-Össy Szabolcs: A közönséges borsókő keletkezése

Szünet

Szunyogh Gábor: Az aggteleki Baradla-barlang 1:100 méretarányú térképének bemutatása

Eszterhás István: Barlangok az egykori „Confinia Batthyániana Esterházyana” vidékén

Eszterhás István: A mérsékelt öv jégbarlangjai bazaltban

Horváth Éva: Barlangkutatás a Dolomitokban

Nyerges Attila: Kutatási eredmények a Canin-fennsík barlangjaiban

Hakl József—Dezső Zoltán—Molnár Lajos: Geotermikus hatás a barlangi klíma alakításában a Baradla-barlang jósvafői szakaszán

Dezső Zoltán—Molnár Lajos: Radon viszonyok az odorvári Hajnóczy-barlangban

Gruber Péter: Új barlangok az Aggtelek—Rudabányai-hegyvidék és a Cserehát területén

16¹⁰ Hidrológia alszekció (elnök: dr. Szunyogh Gábor)

Fogarasi Sándor: A Katona-forrás feltörésével kapcsolatos kérdések

Lénárt László: A bükki karsztvízszint-változásból levonható következtetések a 2000—2001. évekre vonatkozóan

Maucha László: A források kiürülési viszonyainak vizsgálata az Aggteleki-karsztvidéken

Tóth Géza: Az Imó-kő időszakos karsztforrása és barlangja

Április 6.

8⁰⁰ Földtan – morfológia alszekció (elnök: dr. Keveiné Bárány Ilona)

Tóth Álmos: Vasérc a magyar karszton

Korpás László: Tengeri eredetűek-e a paleokarszt rendszerek? Caymanitok a földtörténeti múltban

Hoyk Edit: A nyugat-mecseki karszt dolináinak morfológiai vizsgálata

Móga János: Az Alsó-hegy felszínalaktani vizsgálatának új eredményei

Veress Márton—Péntek Kálmán—Zentai Zoltán: A korzika tafonik

Veress Márton—Tóth Gábor: Egy dachsteini réteglapos térszínrészlet karos fejlődéstörténete

Veress Márton—Tóth Gábor—Zentai Zoltán: A D-Chile-i Diego de Almagro sziget karsztformái

Futó János: A cseszneki Vár-hegy karsztjelenségei

Gruber Péter: A rudabányai Andrassy-altáró kiválásainak vizsgálata

Szünet

11¹⁵ Korrózió-, talaj-, térinformatika alszekció (elnök: dr. Korpás László)

Péntek Kálmán—Veress Márton: A karsztos lepusztulás sebességének kiszámítása a törmelék zóna vizsgálata alapján

Zámbó László: A karsztkorrózió mérésének újabb adatai

Mantler Monika Mária: A gipsz karsztosodását befolyásoló tényezők vizsgálata laboratóriumi körülmények között

Apró Zoltán: Egyes töbör típusok kialakulásának modellezése

Telbisz Tamás: Új eredmények a karsztfelszínek számítógépes modellezésében

Ebéd-szünet 13³⁵-ig

Szabó Levente: Térinformatikai módszerek a karsztkutatásban, a Veszprémi-fennsík példáján

Zboray Zoltán—Keveiné Bárány Ilona: Talajökológiai vizsgálat karsztos mintaterületen műholdfelvételek és térinformatikai módszerek segítségével

Keveiné Bárány Ilona—Zseni Anikó—Kaszala Rita: A talaj és növényzet nehézfém-tartalmának vizsgálata karsztos mintaterületen

Sári Diana: A talajfejlődés eltérései karsztokban mediterrán és mérsékelt kontinentális éghajlat alatt

Zseni Anikó: Karmezők talajainak vizsgálata magyarországi és angol területeken

MAGYARHONI FÖLDTANI TÁRSULAT VÁNDORGYŰLÉSE
(társrendező az MKBT)
2002. június 27—29.

a Vértesben kerül megrendezésre „Hegységek és előterük földtani kutatása” címmel

A tervezett program két nap terepbejárást és egynapos előadóülést, poszter-bemutatót foglal magába. Az előadóülés és a szállás tervezett helyszíne Bodajk. A terepbejáráson bemutatják a MÁFI vértesi térképezésének eddigi eredményeit (triász platform, medence kifejlődések, redukált jura rétegsor, eocén medencefejlődés, pannon–pliocén üledékképződés, szerkezetfejlődés, geomorfológia).

GEO – 2002
augusztus 21—25. Sopron
Magyar Földtudományi Szakemberek Világtalálkozója

Előzetes program:

- 1.nap: Budapest—Sopron (szakmai kirándulás keretében)
- 2—3. nap: Előadások Sopronban az Egyetemen
- 4—5. nap: Szakmai kirándulások Burgenlandban
- 4. nap: párhuzamos kirándulások magyar területen

További részletek mindkét rendezvényre: Magyarhoni Földtani Társulat Titkársága
1025 Bp. Fő u.68. Fax: 356-1215, e-mail: mail.mft@mtesz.hu

Külföldi rendezvények előzetese

10. NEMZETKÖZI KARSZTOLÓGIAI ISKOLA
„KLASSZIKUS KARSZT”: KARSZTTÍPUSOK
2002. június 25—28. Postojna (Szlovénia)

Részvételi díj: 12 000 tollár (50 Euro). Diákoknak ingyenes. Hivatalos nyelv: angol. Az előadások megjelennek az Acta Carsologia-ban. Az összefoglalások 2002. április 15-ig küldendők be angol nyelven. Részletes programot a májusban kiküldendő 2. körlevél tartalmaz.

SAMCHEOK INTERNATIONAL CAVE EXPO KOREA 2002
2002. július 10—augusztus 10. Samcheok City (Délkorea)

Az első nemzetközi barlangkiállítás (vásár), melyet a dél-koreai Belügyminisztérium, a Kulturális és Turisztikai Minisztérium, a Turistaszövetség, az UIS és az ISCA, valamint a cseppkőgazdag Hwanseon-barlang támogat. Célja áttekintést adni a 21. század idegenforgalmi barlangkultúrájáról. A színhely egyébként Délkorea legnagyobb (6,6 km²) karszterületén helyezkedik el.

Tájékoztató: 592 Gyo-dong, Samcheok City, Gangwon-do, Korea; E-mail: don-gbin@simmani.com

NATURAL AND CULTURAL LANDSCAPES: THE GEOLOGICAL FOUNDATION
2002. szeptember 9—11. Dublin (Írország)

A Földtani Örökséget Védő Európai Társaság által szervezett konferencia többek között a biodiverzitás és geodiverzitás közötti, valamint a földtan és az emberiség kulturális fejlődése közötti kapcsolattal foglalkozik.

Utókirándulás: szeptember 12—14. Burren karszterület.

Tájékoztató: John Morris, Geological Survey of Ireland, Beggars Bush, Haddington Road, Dublin 4, Ireland; E-mail: johnmorris@gsi.ie

**CULTURAL HERITAGE IN GEOSCIENCES, MINING AND METALLURGY
2002. augusztus vége vagy szeptember eleje (később kerül meghatározásra)
Idrija (Szlovénia)**

Részvételi díj: 210 USD, mely a konferencia színhelye és a szállás (23 km) közötti szállítást is tartalmazza.

Tájékoztató: Tatjana Dizdarevic, Idrija Mercury Mine, Arkova 43, SI-5280 Idrija, Slovenia; E-mail: tatjana.rzs.idrija@5.net

**10. NEMZETKÖZI VULKÁNSZPELEOLÓGIAI SZIMPÓZIUM
2002. szeptember 9—15. Reykjavik (Izland)**

Az Izlandi Speleológiai Társulat és az UIS Lávabarlag Bizottsága szervezésében. Előadásszövegeket a rendezvény előtt legalább 3 hónappal kell beküldeni.

Tájékoztató: Sigurdur S. Jóhannsson, Icelandic Speleological Society, Pósthólf 342, 121 Reykjavik, Iceland; E-mail: ssjo@os.is — internet: www.iceland2002.com

**NERJA-BARLANG 2. GEOLÓGIAI SZIMPÓZIUMA
2002. szeptember 15—17. Nerja (Malaga, Spanyolország)**

A barlangigazgatóság és a Malagai Egyetem Geológiai Intézetének szervezésében. 18 és 19-én utókirándulás.

Tájékoztató: Group of Hydrology (Sr. Inaki Vadillo), Department of Geology, University of Malaga, E-29071 Malaga, Espana; E-mail: vadillo@UMA.ES

VII. NEMZETKÖZI BARLANGI MEDVE SZIMPÓZIUM

Idő: 2002. szeptember 19—22.

Hely: Kirchheim /Teck (Württemberg/Németország)

Tájékoztató: internet: www.hfc.hersfeld.de/vdhk/baer.df

**BARLANGI KLÍMA ÉS PALEOKLÍMA, MINT A GLOBÁLIS
KLÍMAVÁLTOZÁS LEGJOBB DOKUMENTUMA**

Idő: 2002. szeptember 24—27.

Hely: Stara Zagora (Bulgária)

Az UIS Fizikai, Kémiai és Hidrogeológiai Bizottságának munkaülése.

Részvételi díj: 2002. március 30. előtt 100, kísérőnek 40 USD. Az előadások összefoglalóját 2002. január 15-ig kellett volna beküldeni.

Tájékoztató: Petar Delchev, National Museum Earth and Man, 4 Cherni Vruh Blvd. Sofia, Bulgaria; E-mail: P.Delchev@Museum.web.bg

GEO 2002 – FÖLD BOLYGÓ: MÚLT, FEJLŐDÉS, JÖVŐ

Idő: 2002. október 1—5.

Hely: Würzburg (Németország)

A helyi egyetem 600 éves évfordulója és a „Földtudományok éve” keretében 42 szimpóziumot terveznek, köztük a 18. „Barlangkitöltés és paleoklíma Közép-európai pleisztocén-ben”. Nyelv: német és angol.

Jelentkezés és tájékoztatás: B. Niebuhr, Tagungsbüro GEO 2002, Institut für Paläontologie der Universität, Pleicherwall 1. 97070 Würzburg;

E-mail: geo2002@geologie.uni-wuerzburg.de; internet: www.geo2002.de

NEMZETI SZPELEOLÓGIAI KONGRESSZUS

Idő: 2003. augusztus 27—31.

Helye: Bologna (Olaszország)

Időben csatlakozik az előző számban meghirdetett „A világ gipszkarsztos területei” c. nemzetközi szimpóziumhoz (aminek ideje helyesen: augusztus 18—26), és az Olasz Szpeleológiai Szövetség fennállásának 100. évfordulója alkalmából kerül megrendezésre. Napközben szakelőadások, esténként film- és diavetítések.

Részvételi díj: 2002. december vége előtt 70, kísérőnek 20 Euro.

Jelentkezés és tájékoztatás: Segreteria del XIX Congresso Nazionale di Speleologia GSB-USB, Cassero di Porta Lame, Piazza VII Novembre 1944, n. 7, 40122 Bologna

E-mail: congresso2003@speleo.it; internet: www.congresso2003.speleo.it

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

ÚJABB BARLANGI TÚRAVEZETŐI TANFOLYAM

Az MKBT és az MTSZ BB. 2002. szeptemberétől Barlangi Túravezetői tanfolyamot hirdet. A tanfolyamot a 13/1998.(V.6.) KTM rendelettel összhangban szervezzük. **Időtartama:** 6 hónap (havonta 2 X 2 nap hétvégeként).

A tanfolyam célja szakképzett, felelős túravezetők képzése. Ezért olyanok jelentkezését várjuk, akik a kétéves barlangjáró gyakorlaton kívül a barlangi túrázás és technika alapvető elemeivel tisztában vannak és azt a gyakorlatban kifogástalanul alkalmazzák. A tanfolyam nem az alapfok megszerzéséről, hanem a már meglévő alapfokú ismeretek elmélyítéséről és bővítéséről szól.

Éppen ezért a jelentkezőket egy **előzetes szintfelmérésen** nyújtott teljesítményük alapján vesszük fel. A tanfolyamon a hangsúly a beszerelés-technika magasabb szintű elsajátításán és a túravezetők szakmai képzésén lesz.

A tanfolyam része egy speciális külföldi barlangi gyakorló túra is

A tanfolyam létszáma maximum 30 fő – függetlenül a jelentkezők létszámától!

A tanfolyam díja előreláthatólag 70 ezer forint.

Jelentkezés: a Társulat titkárságán: mkbt@axelero.hu

vagy Börcsök Péternél e-mail: szarka.rozi@axelero.hu

A jelentkezés határideje: 2002 április 30.

A jelentkezéshez elengedhetetlenül szükséges egy rövid szakmai önéletrajz (max. 2 old.) és a csoportvezető(k) ajánlása. A vizsga várható időpontja: 2003. március.

A Barlangi Túravezetői tanfolyam folytatásaként a jövő év második felében tervezünk egy kutatásvezetői tanfolyamot is.

További információk: az MKBT honlapján <http://www.barlange.hu/>, valamint a Tájékoztató következő számában.

A Társulat fenntartja a jogát arra, hogy oktatók hiányában a tanfolyamot határozatlan időre elhalassza!

Börcsök Péter

AZ MKBT VULKÁNSZPELEOLÓGIAI KOLLEKTÍVÁJÁNAK 2002. ÉVI MUNKATERVE

1. Hazai tájakon való kutatás, kataszterezés

- a) A korábban már átvizsgált nemkarsztos barlangvidékek kataszterkiegészítő figyelése. Az újonnan fellelt objektumok feldolgozása (főként a Mátra, a Cserhát, a Medves-vidék, a Kőszegi-hegység területén).
- b) A 18. Vulkánszpeleológiai Tábor megrendezése 2002. július 5—14. között.

2. Külföldi rendezvényeken való részvétel, expedíciók

- a) Előadással való részvétel a 6. ALCADI Barlangkutatás-történeti Szimpóziumon Goriziában.
- b) Aktív szerepléssel való részvétel a 8. Nemzetközi Pszeudokarszt Szimpóziumon Ausztriában.
- c) Tevékenység az UIS Pszeudokarszt és Vulkánszpeleológiai Bizottságában.

3. Adatok gyűjtése, megfigyelések

- a) Gyökérsztalagmiték vizsgálata a nemzetközi sztenderdek szerint.
- b) Kőzetek és ásványok gyűjtése a nemkarsztos barlangok közelében.
- c) Hidrológiai és klimatológiai mérések a nemkarsztos barlangokban.
- d) Barlangokban való biológiai gyűjtések és megfigyelések.

4. Rendezvények

- a) Részvétel az MKBT rendezvényeken és néhány csoporttáborban (pl. Styx, Sziklaorom, stb.)
- b) Tudományos intézmények barlangkutatással is foglalkozó rendezvényein való aktív részvétel (múzeumok, egyetemek, kutatóintézetek, stb.)
- c) Társrendezőként való közreműködés a Barlangkutatás Világnapjának megrendezésében.

5. Publikálás

- a) Tudományos és ismeretterjesztő írások megjelentetése itthon és külföldön.
- b) A nemzetközi pszeudokarsztos lap, a „Nachrichtenbrief” szerkesztése és terjesztése.
- c) Felkérés esetén előadások tartása.

BESZÁMOLÓK, JELENTÉSEK

A BARLANGÁSZOK VERSE

Írta ROZVÁNY GYÖRGY 2001. szept. 30. dátummal „Rónaki Lászlónak és a Mecsek Egyesületnek” megjegyzéssel, amit felolvasott a „ME.-i Ötórai beszélgetés” c. rendezvényen.

Ezzel a verssel kívánok minden barlangásznak boldog újévet a Mecseki Karsztkutató Csoport nevében (*sajnos, a cikk az előző szám lezárta után érkezett, így csak most tudjuk közölni. A szerk.*), mely a pécsi költőnek "A láz kertjében" c. rövidesen (2001) megjelenő – immár hetedik – könyvében is olvasható lesz.

Verse előtt célszerűen ismerjük meg őt is.

Az 1939-ben született szerző, építész szakértő és újságíró, a helyi napilap és TV felelős szerkesztője volt, ma már szabadúszó, nemzetközi idegenforgalmi szakíró. Építészeti szakcikkeit és tanulmányait 1976–88 időszakban publikálta. Első útikönyvét Tunéziáról írta. A költészettel 40 éve kötelezte el magát. Számos irodalmi munkája ismert. A szülővárosát és a Mecseket mindenek felett szerető író további öt verseskötetének kiadási előkészületeiről tudunk.

Rónaki László

*Mint a bányász, ki a mélyben
csakánnyal a kézben
csodálja a széncsillogást.
Semmiben sem más a barlangász,
ki titkot keres a mélyben,
egy szűk repedésben
merészkedik alá.*

*Ezermi földi csoda csalja le oda,
hol nincs sem tél, sem nyár,
csak a föld gyomra korog néha,
mikor megindul a kő,
s az omlás moraja szól vissza.
Csipkerózsika lép elő,
s tapsol a százkezű szikla,
fogy az erő, fojt a levegő,
a lámpa rávilágít a titokra.*

*Képzeld el oda oltárt, templomot,
cseppkőből orgonásípot,
vagy csak egy fonott
harangkötél darabot,
hogyan jelezd véle, a mélyben
miféle csodát találtak.*

*Mint a bányász kér bocsánatot,
hogyan természetbe váj bele,
s villan a szén fekete szeme,
úgy légy büszke a felfedezésre,
mit rejt odalenn a mély,
az üreg, a vágat, a repedés
meredélye a felszín alatt,
de nyitva hagyd a vízcsepokat.*

*Míg arcodra hül a sár,
vigaszként villan a karszt komor képe,
az egyik egy denevérré
hasonlít, a másik egy kéve.
Csodavilág a föld mélye,
s hozzá a képzelet gyárt
mindenféle formát pontos illesztésre.
Mind egy közös kézre vár,
a barlangász kezére.*

*A világnak itt lenn soha nincs vége,
míg a levegő tömjéne
csábít a szűk repedésbe,
s a titok tudtát felhozod a föld felszínére.*

MEGSZÜLETETT AZ ÖSSZEKÖTTETÉS A PÁL-VÖLGYI- ÉS A MÁTYÁS-HEGYI-BARLANG KÖZÖTT

A Bekey Imre Gábor és az Acheron csoportok együttműködésének eredményeként, 2001. december 2-án egy több évtizedes álom vált valóra: sikerült megteremteni az átjárót Magyarország második és hatodik leghosszabb barlangja között. Persze ezt az átjárót nem egyszerűen „felfedezni” kellett: nemcsak az odavezető járatokat kellett előbb feltárni, de az egymást megközelítő s meglehetősen bonyolult alaprajzú szakaszokon mindkét oldalon meg kellett találni azt a pontot is, ahol ez az összeköttetés megvalósítható.

A két barlang összekötésére irányuló kutatásokhoz az első lendületet a Bekey csoport számára a Pál-völgyi-barlang Térképész-ágának 1981. évi felfedezése szolgáltatta, ami elődeink pontszerű bontási lehetőségével szemben már mintegy 60 m szélességű fronton közelítette meg a Mátyás-hegyi-barlang Meteor-ágát. Bár e zóna közel egy éves intenzív kutatása több kisebb továbbjutást is eredményezett, érdemben nem sikerült közelebb kerülni, s nemigen volt biztató az összekopogások sikertelensége sem.

Az összekötést célzó kutatások második időszakát a Pál-völgyi-barlang K-i zónájában 1987-ben történt feltárás-sorozat indította el; melynek ÉK-i végpontjairól a Szépvölgyi-ág 1988. évi, illetve a Dezodor-ág 1989. évi felfedezésével a Mátyás-hegyi-barlang Természetbarát-szakaszát sikerült – a rendelkezésre álló térképek szerint – közvetlenül megközelíteni. Az itt végzett összekopogások már gyengén hallhatóak voltak; de sem a légnyomjelzés, sem a megkezdett bontások nem jártak eredménnyel.

A harmadik „nekifutás” 1996-ban, a Szépvölgyi-ág folytatásának felfedezését követően történt, ami egy újabb irányból közelítette meg a Természetbarát-szakaszt. Itt a kopogás már kifejezetten jól hallható volt; ez a végpont azonban a Pál-völgyi felől bonthatatlanak bizonyult, s az új szakaszon végzett egyéb bontások sem hoztak kedvezőbb támadási lehetőséget.

Az összekötés gondolatával 1999-ben kezdtünk el ismét foglalkozni, s az Osztrigás-folyosó végpontján indított bontás már 2000. januárjában jelentős továbbjutást eredményezett a Természetbarát-szakasz irányába. Ekkor úgy tűnt, hogy az összekötés már csak napok kérdése, ám az összekopogás a várt átjáró helyett még csak konkrét bontási helyet sem jelölt ki. A végponti zóna lehetséges bontási helyeit sorra megkutatva érdemi változást nem értünk el; a depózási lehetőségek viszont elfogytak, s az új feltárás felszerkesztésével egyre nyilvánvalóbbá vált a két barlang viszonyát ábrázoló térkép pontatlan volta is.

Így 2001. nyarán kísérletet tettünk az egymást megközelítő pontok nagyteljesítményű CB-rádióval való „összehozására”. A kísérlet a várakozáson felül sikerült: mindkét oldalon viszonylag széles zónában mozogva tudtunk beszélni egymással, de egy-egy optimális pontot ismét nem lehetett kijelölni. Mint utóbb kiderült, a megoldáshoz a kulcsot a CB-rádió és a Peeps lavina-jeladó együttes használata szolgáltatta: a jeladó mozgását illetve adásra-vételre kapcsolását a rádión keresztül irányítva, a Természetbarát-szakaszban sikerült kijelölni azt a járatot, ahonnan érdemes bontást indítani. Itt a területre kutatási engedéllyel rendelkező Acheron csoport tagjainak ősszel egy magasbanyuló, omladékos kürtöt sikerült megnyitniuk, amivel végre megszűnt a két szomszédos barlangrész közötti jelentős, 10–15 m-es szintkülönbség. A következő feladat e végpont Pál-völgyi „megfelelőjének” megtalálása volt, ami két további CB-Peeps-es akciót igényelt: a második alkalommal ez olyan jó közelítést eredményezett, hogy még aznap, 2001. december 2-án, alig egy óras bontással sikerült is megteremteni az összeköttetést a kürtő tetőrésze és az Osztrigás-folyosó végponti zónája között. Ebben az akcióban mindkét oldalon mindkét csoport tagjai képviseltették magukat; a Pál-völgyi–Mátyás-hegyi-barlangrendszer megteremtő átjárón elsőként Benkovics Barnabás hatolt át.

Az immár összefüggő barlangrendszer együttes hossza a felmérések jelenlegi állása szerint mintegy 18,7 km; ami alig 150 m-rel kevesebb a Baradla–Domica-barlangrendszer magyarországi részének hosszánál.

A „tanbarlang” Mátyás-hegyi és a zömmel az utóbbi 21 év során feltárt, szinte érintetlen Pál-völgyi között az átjáró természetesen lezárásra került, de kialakításának módja nem zárja ki az átmenő túrák időnkénti megszervezésének lehetőségét.

Kiss Attila–Takácsné Bolner Katalin

SIKERES MENTÉS AZ ESZTRAMOSI RÁKÓCZI-BARLANGBÓL 2002. január 26—31.

2002 január 26-án szombaton, a Bódvaszilas melletti Esztramos hegyen, a Rákóczi-barlangban gyakorló merülés közben nem tért vissza Szilágyi Zsolt 27 éves bűvár. Az eltűnést követően Zsolt hangját társai egy vékony hasadékon keresztül hallották.

A Magyar Barlangi Mentőszolgálat 21¹²-kor kapta az értesítést a balesetről. A mentés vezetője Taródi Péter, helyettese Horváth Richárd volt. A helyzet felmérése után kiderült, hogy először meg kell találni a bűvárt, de a szárazon – mesterséges vágaton – történő kihozatal lehetőségét sem vetették el. A bent rekedt bűvárt rendkívül nehéz körülmények között három napi kitartó és szisztematikus merülés után kedden sikerült megtalálni. Czakó László az eltűnt bűvárt, a barlang addig ismeretlen részében, egy másfél méteres üregben találta, ami csak azért volt szárazon, mert a szokásosnál két és fél méterrel alacsonyabb volt a vízszint. Az orvosi vizsgálat során kiderült, hogy vízi úton nem tudják, nem javasolják kihozni, csak a tó felől nyitott tárón keresztül.

Helyes döntésnek bizonyult, hogy a merülések alatt — az első naptól — a táró hajtást a mentők váltott csapatokkal végezték. A végül 11 méter hosszú új táró öt nap alatt készült el rendhagyó technológiával és január 31-én csütörtökön 16⁵⁵-kor, 118 óras fogság után jutott ismét a felszínre Szilágyi Zsolt.

A mentésben csaknem kétszázan vettek részt. Közülük 56-an bűvárok (47 magyar, 4 szlovák, 5 cseh), 79-en pedig barlangászok (58 magyar, 5 cseh és 16 szlovák a táró hajtásban kiemelkedőt teljesített). A bűvárok összesen 286 merülést hajtottak végre.

Elismerés és köszönet Mindenkinek az összefogásért és az önzetlen munkáért.

A mentésről további részletek a honlapon. <http://www.barlang.hu/>

Pintér Sándor belügyminiszter ünnepséggel, kitüntetésekkel és jutalmakkal köszönte meg a barlangi mentők önzetlen munkáját.

Bátorságért Érdemjel kitüntetésben részesült Czakó László, Irsai Sándor és Kovács György.

Tárgyjutalomban részesült dr. Számadó István, dr. Tóth Judit és dr. Hajnal Gábor orvos, a Magyar Barlangi Mentőszolgálat részéről Berczik Pál, Hegedűs András, Hegedűs Gyula, Horváth Richárd, Németh Tamás, Szabó Miklós, Vas Gábor, a Barlangi Mentők Északmagyarországi Szervezete részéről Bátorfi Károly, az Aggteleki Nemzeti Park részéről Salamon Gábor, Gruber Péter, Rózsa Sándor. A mentésben résztvevő szervezetek közül értékes tárgyjutalomban részesült a Magyar Barlangi Mentőszolgálat, a Barlangi Mentők Észak-magyarországi Szervezete és az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatósága.

Az elismeréshez mindenkinek szívből gratulálunk.

20 ÉVES AZ ACHERON BARLANGKUTATÓ SZAKOSZTÁLY

Barlangkutató csoportunk immár 20 éve, 1982 óta működik a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat szervezeteként, korábban a Kelenföldi TE, jelenleg pedig a Rózsadombi Kinizsi Sportegyesületen belül, 15—20 fős létszámmal. *Elsősorban barlangok feltáró kutatásával foglalkozunk, kutatómunkáinkat a barlangok térképezése, ill. dokumentációk, publikációk készítése egészíti ki.*

Hivatalos nevünk és címünk:

Rózsadombi Kinizsi Barlangkutató és Hegymászó Sportegyesület, Acheron Barlangkutató Szakosztály, Budapest, Keleti Károly u 15/a.

A barlangkutató népszerűsítése, valamint csoporttársaink ismereteinek bővítése érdekében túrákat szervezünk hazai és külföldi barlangokba, hegységekbe. (A Mátyás-hegyi-barlangba szinte minden héten szervezünk ún. „edzőtúrát”, ami különösen fiatal csoporttársaink körében népszerű.) Tevékenységünket szabadidőnkben végezzük, alapvető költségeinket (felszerelés, utazás) részben fedezik esetleges pályázatok vagy támogatások összegei.

Megbeszéléseinket csütörtökönként 18⁰⁰ órától a II. kerület Keleti K. utca 15. sz. alatt irodahelyiségben tartjuk, ahol a programok, tervek megbeszélése, tagtársainkkal való egyeztetése történik.

Tevékenységünk jelentősebb eredményeit – a teljesség igénye nélkül – az alábbiakban foglaljuk össze:

Új barlangok, barlangszakaszok felfedezése az elmúlt évek során

A balatonedericsi Csodabogyós-barlang felfedezése szakosztályunk története legnagyobb eredményének tekinthető. Az 1990. évi felfedezése óta 3800 méter hosszban és 120 méter mélységig feltárt járatrendszer a Dunántúl legnagyobb és cseppkőképződményekben leggazdagabb barlangjává lépett elő.

Budapesten a Mátyás-hegyi-barlangban sokéves munka árán 700 méternyi új járatot fedeztünk fel. 2001. decemberében (a Bekey csoporttal együttműködve) feltártuk a Pál-völgyi- és a Mátyás-hegyi-barlang közötti összeköttetést is, amellyel a barlangrendszer teljes hossza elérte a 19 kilométert!

Ürömon egy felhagyott mészkőbánya hasadékán át 1991-ben fedeztük fel a 76 méter mély, 330 méter hosszúságú Amfiteátrum-barlangot, ahol páratlan szépségű kristályképződmények között egy karsztvízszinten levő tóig jutottunk.

A Keszthely közelében levő Cserszegtomaj községben, a már régóta ismert kútbarlangban 1982-től 1991-ig 1500 méternyi új járatot tártunk és térképeztünk fel. 1986-ban szintén itt, egy magánház kútjából jutottunk be az Acheron-kútbarlang 200 m-es járatába, amelynek igazi érdekességét az üregeket díszítő, vasércből képződött cseppkövek jelentik.

Egyik legjelentősebb kutatási területünk a Bükkben található Szamentu-barlang, amely hazánk egyik legnagyobb és cseppkövekben igen gazdag barlangcsarnokát rejt. Ebben a barlangban és a környéken levő víznyelőkben is ígéretes kutatási lehetőségek kínálkoznak.

Legújabb kutatási területeink között szerepel a Pilisben, Klastrompuszta közelében feltárt 500 m hosszú és 70 m mély barlang, de több helyen végeztünk kutatómunkákat az Északi-Bakonyban és az Aggteleki-karsztvidéken is.

Barlangtérképezési és dokumentációs munkáink

Mind az általunk felfedezett, mind pedig ezidáig feldolgozatlan barlangok térképezésére nagy energiát fordítunk. A barlangok térképezése terén hazánkban szakosztályunk kimagasló munkát végzett, amit sok száz általunk készített térképdokumentáció tartalmaz, beleértve az ország több jelentős barlangrendszerét is, pl. a Ferenc-hegyi-, József-hegyi-, Mátyás-hegyi-, Cserszegtomaji-, Solymári-, Csodabogyós-barlangot. E topográfiai feldolgozás eredményeként számos önálló kiadvány is született (a Magyarország barlangtérképei sorozat).

Szintén különleges feladatot képez a barlangok fotózása, amelynek terén igen tartalmas dokumentációval rendelkezünk.

Tudományos vizsgálatokkal elsősorban barlangklimatológiai és geológiai témakörben foglalkoztunk. Sokéves adatsorral rendelkezünk a budai barlangok klímavizsgálata terén, ami a Szemlő-hegyi-barlang légúti betegek számára kialakított terápiás hasznosításához is alapanyagot szolgáltatott. A közelmúltban készítettünk tanulmányt Üröm község térségében a karsztvizek minőségvédelme érdekében, feltárva a vízbázist érintő szennyezőforrásokat.

Jelenleg kiemelten kezeljük a Bükkben található Lengyel-barlang továbbkutatását és természetvédelmi gondozását. E barlang hatalmas cseppköves csarnokából kiindulva, további szakaszok felfedezésére számíthatunk. Szintén ígéretes terület a Balatonedericsen általunk már 3800 m hosszan feltárt Csodabogyós-barlang is, ahova elsősorban kutatótáborok során szervezünk expedíciókat. Ezek mellett folytatjuk az Északi-Bakonyban és a Bükkben megkezdett víznyelőkutatásainkat is.

A szakosztály tagjai: Bátri László, Benkovics Barnabás, Bokányi Eszter, Dankó János, Dimény Tibor, Gaál Timea, Jankuly Imre, Kárpát József, Kecskés Bogáta, Laczó Roxána, Lantos Péter, Makács Gábor, Melicher Zoltán, Molnár Györgyi, Panker Ádám, Számadó István, Szili Orsolya, Szin András, Szlovencsák Tibor, Zsanda Géza.

Munkánkról és kutatási eredményeinkről minden évben részletes jelentést készítünk, amely az MKBT-ben mindenki számára hozzáférhető.

Kárpát József
szakosztályvezető

15 ÉVES A POLIGON

1987-ben a Gödör nevű törzskocsmájában megtartott szokásos klubnapján úgy döntött egy baráti társaság, hogy barlangkutató klubot hoz létre. – Hétköznapi eset. – Nekünk nem az. Úgy gondoltuk, hogy a csendes, kevésbé harsány tevékenység kellemebb e zajos magamutogató világban.

Az 50%-ban ma is meglévő régi tagság részben kutatási céllal rendszeresen expedíciózott ukrán barátainkkal Podólia gigantikus gipszbarlangjaiban, és a Krímfélszigeten. Továbbá Görögországban a Provatina-zsombolyban, Lengyel-Tátrában a Wielka Snieżában is, az ausztriai Jubileumsschachtban (Hoher Göll), Höllen-höhlében (Tennengebirge), Erdély és a Felvidék barlangjaiban. Gleccserbarlangok nézegetése mellett sor került a Dufourspitze és a Mont Blanc szőlő megmászására is (a kellemtlenebb oldalai felől). Stb.

– 1988-ban győztek egy azóta feledésbe merített hazai barlangi mentőversenyben, mely versenyeknek évekkal azelőtti kiagyálásában e sorok írója tevékeny részes volt.

– A 15 éves jubileumunk alkalmából rövid kivonat a POLIGON Barlangkutató Geológiai Hidrológiai Egyesület és ennek jogelődje, az Erzsébet SC. Barlangkutató Szakosztályának hazai feltárási munkálatairól.

– 1988 a budapesti Erdöhát-úti-barlang kitakarítása, a kristályfülke feltárása.
 – 1993 június 1-én, kérelmünk alapján jogelődünk, az Erzsébet SC Barlangkutató Szakosztály megkapta a kutatási engedélyt a Nagy-Somlyó-hegyi-barlangra. Az akkori alsó végpont –16 m mélyen volt egy nagy kőomladékban. – Mint később várakozásunknak megfelelően kiderült, a pilisjászfalui terület bővelkedett feltáratlan hévizes eredetű barlangokban.

– 1994-ben gyakori bontási járatbiztosítási munkálatok mellett a barlang bejáratát a külön megkért engedély alapján lezártuk.

– 1995. Megalakult a POLIGON Barlangkutató Geológiai Hidrológiai Egyesület.

– Feltártuk a budapesti Ördögárok utcai-barlang oldaljáratait.

– Nagyméretű vasbeton támfalat építettünk kitermelt kövekkel bélelve a Nagy-Somlyó-hegyi-bg. nagy omladékába. A bg. ekkori feltárt mélysége: -27 m.

– Feltártuk a Görény-lika-barlangot a Nagy-Somlyó felhagyott bányájában. A barlang nevét a benne talált rendkívül jó állapotban mumifikálódott (mint később valószínűsödött) nyuszt-tetemről kapta.

– 1996. Bejutottunk Nagy-Somlyó-hegyi-bg. addig ismeretlen részeibe. A barlang térképezési poligon pontjait elkezdtuk kifúrni. Az elért mélység: -50,3 m. A pilisjászfalui térség legmélyebb barlangja lett. A barlangi bányabiztosítási munkálatokat tovább folytattuk. Feltártuk az Alsó-kristályfülke-bg.-ot. és a Felső-kristályfülke-barlangot a Nagy-Somlyó bányájában. A Kis-Somlyó-hegyi bányában megbontottunk egy bg.-indikációt, innen nem messze a Kút-barlangban próbabontást végeztünk.

– 1997. Felmértük a Nagy-Somlyó-hegyi-barlangot.

A Kis-Somlyó-hegyi-bányában feltártuk a Sas-barlangot és a Húsvét-barlangot.

– 1998. Biztosítási munkálatok és denevérmegfigyelések a N.-Somlyó-h-bg.-ban.

– 1999. A beépített technikai eszközök kiszerezése a környékbeli, általunk kutatott barlangokból.

Az 1999-es évben érdemi feltárást nem tudtunk végrehajtani a Nagy-Somlyó-hegyi barlangban, mert a barlang alsó végpontján kialakult omlásveszély és a munkavégzések alkalmával 3—4 órán belül feldúsuló széndioxid túlzottan veszélyessé teszi az alsó végponti munkálatokat. A barlang többi kutatási pontján a szálkőben való járatelszűkülések teszik nehézkesé a további járatok feltáró kutatását.

– 1999-ben májustól—októberig átlagban 3—4 fajtából és 20—30 egyedből álló denevér populációt figyeltünk meg a barlangban, rövidebb időszakokra ez lecsökkent 10—15 egyedre.

– Telelési időszakban csak egyszer jártunk a barlangban, az akkor észlelt denevér létszám 17 egyed. Ehhez még hozzá lehet adni a bg. felső omladékos járatában stabilan tanyázó 15—18 db kispatkósorrú csoportot. Már az előző jelentéseinkben is említettük a denevérek jelenlétével is indokolt barlangi munkálatok időbeni számbeli korlátozásának szükségességét.

– A Kis-Somlyó bányájában feltárt barlangjainkat lerobbantotta az azt üzemeltető cég, a hatóságok tehetetlenségénél csak a dühünk volt nagyobb.

– Már a hetvenes évek végétől sejtésem volt arról, hogy a Dél-Bükk Kács községtől északra elterülő részében érdemes lenne kutatni. Nem csak azért, mert barlangkutatói szempontból viszonylag fehér folt. A kb. 5500 liter/perc alapvízhozamú hidegvizes forrás és a sok langyosvízű forrás egy 100x150 m-es területen, elég „nyomós érv”.

- A körzetben elért eredményeink:
- 1999. Feltártuk a Kácsi-forrásbarlangot.
- Feltártuk az Örös-Úr-barlangot (időszakosan aktív szurdokalji víznyelő, hatalmas vízgyűjtő-területtel).
- Ráleltünk a még nem járható Szelelő-lyukra.
- Feltártuk a Sünrejtő-lyuk inaktív víznyelőbarlangot.
- 2000. A Kácsi-forrásbarlangban -8m-en elértük a karsztvizet. Röviddel utána a várt langyos víz helyett hidegvizes karsztvízbetörés történt a barlangban, 2,5 m átmeneti vízszintemelkedést okozva.
- 2001. Feltártuk a Hévezér-barlangot. Impozáns szádával és szép teremmel rendelkező inaktív víznyelőbarlang.
- A hatalmas méretű fosszilis víznyelőbarlang, a Zsendice-lyuk közelében lévő szintén impozáns időszakosan aktív Földszakadás-víznyelőben, évente 5–10 köbméter agyag „eltűnését” figyeljük meg.
- Ha valakit esetleg bővebben érdekelnek a leírtak,:

Szabó Gyula (Nagyfejű)

06-1-295-1733.(17 óra után), vagy 06-30-213-9951

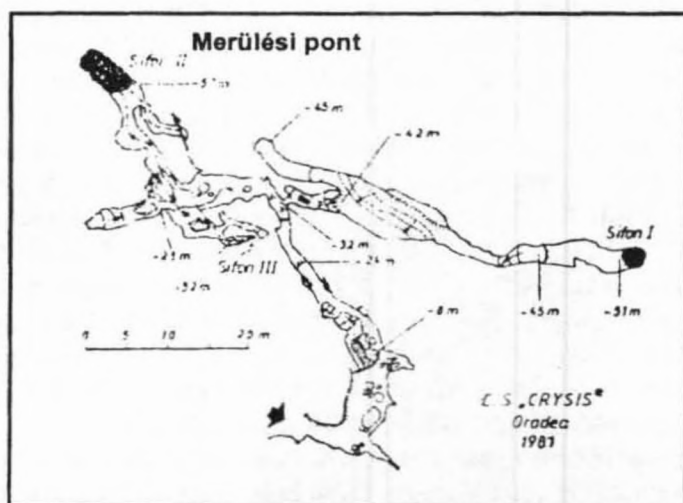
BÚVÁR-EXPEDÍCIÓ A KIRÁLY-ERDŐBEN

A Bika-barlangra, mint potenciális merülőhelyre, romániai barátaink, a „Z” csoport tagjai hívták fel a figyelmünket. A hozzá tartozó, még eddig feltáratlan rendszer hossza mintegy 5–6 km-re becsülhető, és a térség egyik legigéretesebb célpontja.

A Király-erdőben található Cărmăzan nevű területen lévő Prislop-nyelőkben több kisebb, de állandó vízfolyás tűnik el, mely vizek innét nyugatra, a Vida-völgyben található Groieșu-forrásban látnak újra napvilágot. (Ezt a forrást amúgy az egyik tavalyi túránk alkalmából már megvizsgáltuk, de sajnos a több száz kilós tömbök között nem lehetett behatolni.) A Bika-barlang a nyelők és a forrás között lévő több tucat töbör egyikében található mészkő-homokkő határon, és egy kisebb időszakos vízfolyás vezet belé. Mivel feltárása óta nemigen látogatták, két kisebb túránk azzal telt, hogy stabilizáltuk a barlangban szinte mindenütt jelen lévő, amúgy elég veszélyes omladékot, létrákat építettünk be a bejárati zónába, valamint kiépítettünk két kisebb aknát (-15m, -24 m).

A barlang „előkészítése” után végre teljes felszerelésünkkel megérkeztünk a helyszínre. Terepjárónkkal ugyan nem tűnt túl nehéznek a terep, de mire levergődtünk a kilométernyi erdei úton, rájöttünk, innen csak száraz időben tudunk kimenni. Így autónkat egy fenti, biztonságosabb útszakaszon hagytuk. Másnap persze el is kezdett esni...

Akciónkat az is nehezítette, hogy mivel a barlang aktív nyelőként működik, már egy fél órás intenzívebb eső után

benne kisebbfajta patak nyelődik el, ami a bejáratnál lévő szükületen keresztül teljes szelvényben ömlik lefelé. Emiatt a szűk kis völgyben egy gátat kellett építenünk, de szerencsére az állandóan szemerkélő eső ellenére sem volt rá szükség, a vízfolyás nem indult meg.

A következő nap délelőttje az eső elüzésére szánt átkok gyártásával telt, majd miután láttuk, hogy ez mit sem ér, rászántuk magunkat a felszerelés leszállítására. Este 10-re végre minden bag a végponti szifonnál volt. Mivel az egész napos ázás és a fárasztó cuccolás után már csak egy jó Ursus-ra vágytunk, a merülést másnapra tettük és visszatértünk a felszínre.

Hogy mire lehet számítani? Az „elmélet” szerint a szifonban elnyelődő víz (így az egész barlang) az egész rendszernek csupán csak az egyik mellékága. Remény szerint a szifonon túljutva, vagy annak mélyén elérhetjük a főágot, így ezen talán felfelé el lehet indulni a nyelők felé, lefelé pedig a forrás irányába. Mivel a forrás a végponthoz viszonylag közel van, a felfelé vezető ág a fontosabb, így képzeletben mi is ezt az irányt „céloztuk” meg.

Mivel kis szifonmélységre számítottunk, a merüléshez 6–7 literes készülékeket használtunk. A bűvarok páronként indultak. Az első merülés-kor egy rövidebb hasadékból 15 m mélységet értünk el, de sajnos a járat elszűkült, így vissza kellett térnünk. A következő merülésnél vízszintesen haladva ugyan felfedeztünk egy levegős hasadékot (valószínűleg egy nyelő felől jön), de ez 10 m után elszűkült. A vízben a látótávolság kb. 1,5 m volt, de ezt még néhol csökkentette, hogy a merülő bűvár által kilélegzett buborékok leverték a falakra rakódott agyagot.

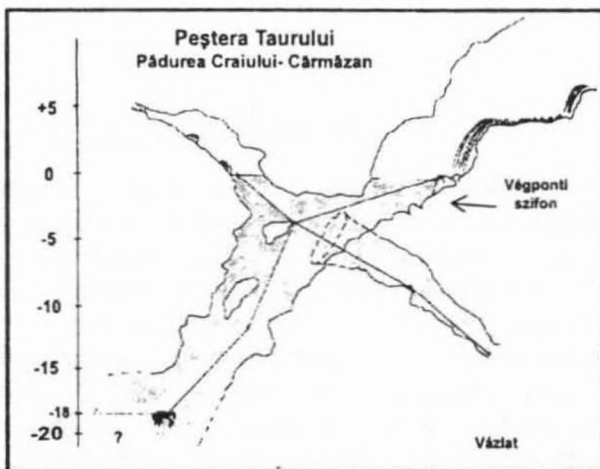
Az egyre jobban felzavarosuló vízben a második merülés után azonban felsejlett egy újabb hasadék. Ezen lefelé indulva először keskeny, majd egyre táguló járatban haladva 18 m-es mélységet értünk el. Itt, a már egy kissé tisztább vízben egy vízszintesbe forduló, 5x5 méteres keresztmetszetű járat bontakozott ki, melynek vége sötétségbe veszett. Sajnos azonban a készülékeink ebben a mélységben a további behatolást már nem tették lehetővé, így a merülést be kellett fejeznünk. A további merüléseket az egyre erősödő esőzés miatt, sajnos fel kellett függesztenünk, s megkezdtük a felszerelés felszínre szállítását, majd a kocsizhoz való kinkeserves cipelését.

A barlangban található még két szifon. A III-as szifon egy szűk cső, amiben 5 m után leszakadt (40–50 kg-os) kötömbök zárják el az utat. Ennek bontása azonban bűvár módszerrel nem lehetséges. Ígéretes pont még az I-es szifon is, viszont ehhez jelenleg nem lehet lejutni, mert a szifonjáratot teljesen feltöltötte sóderrel egy áradás. A rendszer további kutatását sajnos létszám hiányában fel kell függesztenünk, azonban alkalom adtán folytatjuk a feltárást.

A túrákon résztvevők: Dianovszki Tibor, Egrí Zsuzsi, Földi Veronika, Góczán Márk (Góczy), Madár Mariann (Macás), Papp Viktor, Zsoldos Péter.

Dianovszki Tibor (Dinó)

PLÓZER I. Vízalatti Barlangkutató Csoport

A BORÓKÁS-TEBRI II. SZÁMÚ VÍZNYELŐBARLANG LEÍRÁSA

Az OSE "Karszt" Barlangkutató Csoport égisze alatt Márkus I. és Vörös P. által 1997—2001. között több kutatócsoport tagjaiból szervezett hét akció során feltérképezésre került az 5372/7 kat. számú Borókás-tebri II. sz. víznyelőbarlang (továbbiakban B-II.), ami a Bükk-fennsík, Létrás-tetőtől 1,2 km-re DK-re található a Borókás-teber nevű, kb. 3 km² nagyságú lefolyástalan terület Ny-i végében.

A barlang felmérésén kívül meghatároztuk a geodézia által használt Egységes Országos Vetület koordinátarendszerében az egymáshoz közel fekvő B-II. (-95 m), B-III. (-55 m), B-IV. (-102 m) bejáratainak koordinátáit. Ez lehetőséget ad a korábbi térképeken téves helyen való jelölések jövőbeli elkerülésére és az üregek esetleges összefüggésének vizsgálatára is.

Kutatásainkat a 2001-ik évvel lezártuk. Munkánk közben több olyan járatot találunk, ahol valószínűleg mi jártunk először, de mivel a korábbi kutatókkal (Herman Ottó Bkcs.) való kapcsolatfelvételle nem maradt erőnk, ezt biztosan nem állíthatjuk. A térképen ezért az irodalomból ismert részeket eredeti nevükkel szerepeltettük, csak a "névtelen" szakaszoknak adtunk új elnevezést.

Munkánk eredményeként álljon itt egy túraleírás a barlangot meglátogatni szándékozók részére !

A Borókás-tebri II. sz. víznyelőbarlang 503 m hosszú és kb. -95 m mélységű (mért adat: -91,6 m, 2000.), jórészt függőleges kiterjedésű, termekkel és rövid horizontális szakaszokkal tagolt, fokozottan védett barlang. Kezelője a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság, ahonnan a bejáráshoz engedélyt és kulcsot lehet kérni.

A Borókás-teber területe a létrási mészkősávval (Létrási-Vizes, Szepesi-Láner, stb.) párhuzamos elhelyezkedésű, attól D-re és kb. 80 m-rel magasabban húzódik K-Ny-i csapásiránnyal és arra közel merőleges haránttörésekkel egészen a Szinva-völgyéig. A kőzet triász fennsíki szürke mészkő, melynek vizei a Szinva-középső forrásban látnak napvilágot.

A bejáratot, amit a Borókás-tebret keresztül szelő "P+" turistajelzés mentén találunk, az újabb turistatérképek már feltüntetik. Lilla-füred—Vesszős-völgy felől érkezve a P+-en a Borókás-teber nagy dolináit és rétvét elhagyva az út mentén egy kerítést és egy kiirtott fenyvest érünk el. A jelzésről a kerítés sarka után kb. 50 m-rel Ny felé letérve az irtás területén találjuk a három borókási barlangot egy romos kunyhócska társaságában. Az irtás DNY-i oldalán, a kunyhócska közelében, egy NY-i irányból érkező hosszú patakmeder végében van a B-II. kútgyűrűs nyílása.

A vidék első kutatói a miskolci "Zsombolyosok" (1957), majd a diósgyőri "Bányászok" (1962) voltak, akik több helyen bontottak, de bejutásra nem került sor. A B-II.-t a Mészáros Károly vezette Herman Ottó Bkcs. fedezte fel 1974.03.29. és 04.15. között. Egy kutatóaknából bejutva, két további bontással érték el a mai

végpontot, ahol az évek során tágításokkal többször előrébb jutottak néhány métert. 1975-ben elkészítették a főág térképét, amit sajnos az irodalomban nem sikerült fellelni. A B-II. mélységét -110 m-re becsülték. Az évek során jelentős vizsgálatokat végeztek a környék hidrológiai viszonyainak megismerésére. A jelenlegi térképet készítő csapat bejárta a Jó, király!-ágot, a Nagy-terem kürtőit, összekötötték a Nagy-termi omladékat az Edit-teremmel és bejárták az Ásító-száj feletti járatokat. Ezalatt került kiépítésre a barlang a mai kötéltechnika igényei szerint. A BNP pedig biztonságossá tette a -15 m mélyen található Depo veszélyes ácsolatát.

A bejárati kútgyűrűk utáni szükületen lebújva 10 m szűk lemászás után egy rövid agyagos csúszda előtt a bal falon "bent" TK, P8+P17 kezdete (C45). Innen bevezető szár csúszda végéig (4 m), bal falon a Depoval szemközti oldalon fejmagasságban TK (4 m KGY). 1,5 m-rel lejjebb azonos falon N elhúzáshoz (EN+2K). A szűk részen N vagy TK elhúzáshoz (EN+2K). Az elhúzások a Depo veszélyessége miatt kellene, célszerű a Depora nem ráállni! 4 m után bal falon TK a köfűlkében elhúzáshoz (3 m KGY+K). P17, az akna tetején a sima falon 2N (EN, CSN; Y). 16 m ereszkedés után érjük el a Nagy-terem alját. Innen három felé lehet tovább haladni. Az egyik kürtő oldalában 2 m magasságban két ablak nyílik egymás felett, amik a Jó, király!-ágba vezetnek. A terem omladékos végéből lehet lejutni az Edit-terembe, de ezt a szakaszt nem tanácsos bejárni a rendkívüli omlásveszély miatt (mi 3 év alatt egyszer jártuk be)! A terem nem törmelékes végében egy lebújás vezet az Óriás-akna beszállásához (P35, C50). A lebújás után bal falon 2N (2CSN, Y), 2 m bevezető szár jobb falon vállmagasságban lévő ráakasztásig (TK). 3 m lemászás-ereszkedés után azonos falon N elhúzáshoz (EN+2K). Tovább haladva lefelé az aknában a két lyuk közül a közelebbin, a kisebbiken keresztül 9 m-t ereszkedünk a Párkányig. A lyuk után a jobb falon lévő vízszintes repedésbe csomóékkal elhúzás rakható (KGY+K). A Párkánynál lehet letérni az Edit-terem és az Oldalakna felé. Szemben az akna felett 2N (EN, CSN; Y). 6 m-rel lejjebb a lábunk alatt N elhúzáshoz (K+KGY), majd ahol az akna kitégüli azonos falon N (EN). 12 m-t le és elérjük az Óriás-akna alját. A végpont az akna aljáról lépcsőzetesen lefelé haladó járatokon (amik tulajdonképpen egy hasadék mentén képződtek) érhető el a végpont. A legkedvezőbb útvonal: Filone-Acrobatico (a kötömbök tetején balra indul)—Pagoda—Végpont, a többi rész szűk és garantált elérés.

Az Óriás-akna elérhető a Párkánytól az Oldalaknán át is. A Párkánytól a horizontális rész után lemászás (R3, C6, TK). Leérve le a kettős lyukon (Oldalakna beszállása), 2 m lemászás, majd TK (P13, C25), ezután N (CSN) a bebújásnál. 2 m le, kövön keresztül kibújás az aknába N (EN), innen 12 m az Óriás-akna talpa.

Az Ásító-száj ablaka az Óriás-aknából 9 m magasan nyílik, a felette lévő járatokba fix kötélen juthatunk fel (E19). 9 m fel, majd a kötél TK+N; Y-hoz kötve. Innen a ferde hasadékban fel 10 m-t a kötélen, itt N-hez rögzítve (2CSN-vel Y készíthető). A bevezetőszár feljebb TK-hoz kötve. A keskeny törmelékes hasadékból felfelé a β -kristály kürtő alá érkezünk (omlásveszély a törmeléklejtőn!). A hátsó falon fent fix kötélen 6 m-t fel (E6), a szűk rész után 2 TK (erősen felfekszik). Innen erősen omlásveszélyes szakaszon fel a Farkas-terembe.

Felszerelésigény a főjáraton a végpontra:

- 45 m + 50 m kötél,
- 16 db karabiner,
- 5 db CSN, 6 db EN,
- 3 db KGY.

(Beszerelési vázlat: Aradi G., Berecz L., Zentai R. 2000.)

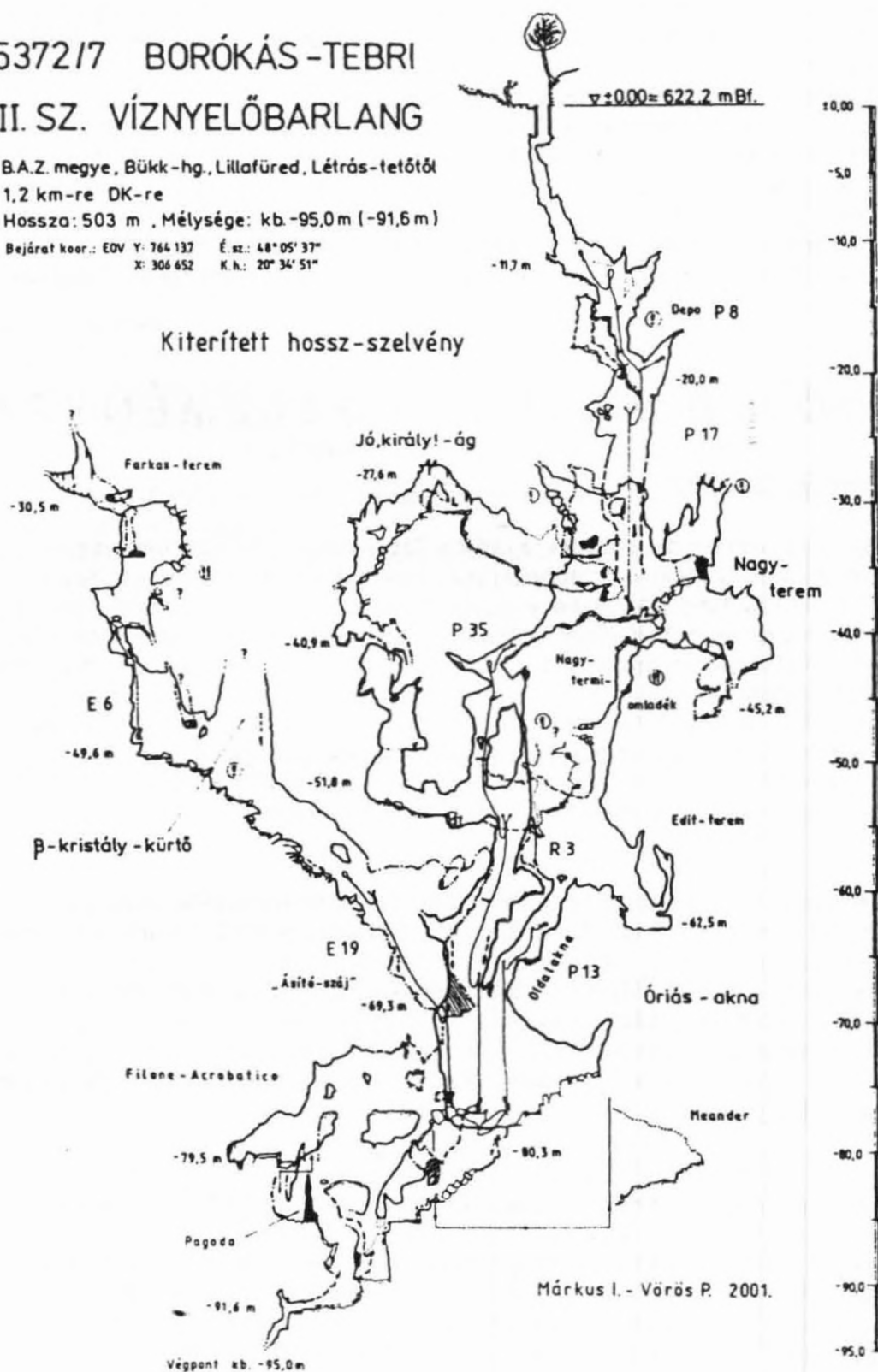
537217 BORÓKÁS-TEBRI II. SZ. VÍZNYELŐBARLANG

B.A.Z. megye, Bükk-hg., Lillafüred, Létrás-tetőtől
1,2 km-re DK-re

Hossza: 503 m , Mélysége: kb. -95,0m (-91,6 m)

Bejárat koor.: EOV Y: 764 137 É.sz.: 48° 05' 37"
X: 306 652 K.h.: 20° 34' 51"

Kiterített hossz-szelvény

A bejáráshoz egy gyakorlott 4 fős csapatnak 3—4 órára van szüksége. Tavasszal az elzász biztosra vehető, az omlásveszélyt komolyan kell venni, nekünk több kisebb balesetünk is volt!

Köszönet a kutatásban közreműködőknek:

Aradi G., Barda B., Bene K., Berecz L., Berta Gy., Csontos K., Csurár B., Kerék Cs., Kiss L., Klein M., Lévai E., Molnár Á., Örkényi L., Ronkay L., Sebők A., Seres A., Sváb Emese, Sváb Eszter, Szabó A., Tardos A., Tóth J., Turi L., Varga G., Verespusztai G., ifj. Zilahy L., Zentai R.

A barlang részletes dokumentációja, a nagy méretarányú térkép, a kutatási jelentések és az irodalomjegyzék megtekinthetők a KöM TvH Barlangtani Osztályán.

Márkus I.—Vörös P.

RÖVID HÍREK, KÖZLEMÉNYEK

Megemlékezések

Elhunyt **Anna Petrochilou** – a Görög Szepeológiai Társulat társalapítója, aki fáradhatatlanul tevékenykedett hazájának barlangkutatása érdekében. Számtalan idegenforgalmi barlang kiépítésének szorgalmazója volt, s publikációval nemzetközi síkon is ismertté tette őket. Saját költségén bérelt Társulatának Athén központjában irodahelyiséget, ahol megalapozta a görög barlangkatasztert, mely ma már több mint 10 000 objektumot tartalmaz. Nálunk is többször megfordult, mint az idegenforgalmi barlangok problémái iránt érdeklődő, részt vett az 1984-ben rendezett Lámpafőra kollokviumon, 1989-ben pedig a 10. Nemzetközi Szepeológiai Kongresszuson (egyébként azon kevesek közé tartozott, aki résztvevője volt 1953 – Párizs és 1997 – La-Chaux-de-Fonds között valamennyi szepeológiai kongresszusnak).

A Magyarhoni Földtani Társulaton belül működő **HUNGEO**, (a magyar földtudományi szakemberek világtalálkozóit szervező bizottság) 2002. február 5-én beiktatta a következő, új választott tisztségviselőit.

Tiszteleti elnök: *Dr. Meskó Attila* akadémikus, az MTA főtitkárhelyettese

Elnök: *Dr. Korpás László* geológus, az MKBT elnöke

Társelnökök: *Dr. Mersich Iván*, az Országos Meteorológiai Szolgálat elnöke, valamint *Dr. Parák Tibor* nyugalmazott geológus, a kirunavaarii vasércbánya (Svédország) volt főgeológusa.

Az alsó-ausztriai Kirchbergben nyíló, az idegenforgalom számára kiépített Hermannshöhle-ben 2000 óta **barlangterápia** folyik. A betegek a kúrát megelőzően és annak befejezése után orvosi vizsgálaton (légzésfunkció) vesznek részt. A 1—3 hetes kúra során napi 1 órát ülnek a barlangban, melyet mozgásterápia és légzésgimnasztika szakít meg. A kúrák az idegenforgalmi elő- és utószezonban (2001-ben március 26-tól május 16-ig és augusztus 27-től szeptember 28-ig) folynak.

A Grotta Gigante (Trieszt) barlangigazgatósága 2001. december 23-án karácsonyi **barlanghangversenyt** szervezett. Egy helybeli és egy vendég (Porcia) kórus hagyományos karácsonyi dalokat adott elő.

A Die Höhle 2001. 1—4. számaiból

IDŐPONTVÁLTOZÁS

A **Lukács Kupa** magyarországi selejtezőjének időpontja megváltozott. Az új időpont **2002. április 6. szombat 10 óra**. Helyszín: Mátyás-hegyi-barlang.

Az időpontváltozás a versenyzők kérésére történt. A meghirdetett régi időpontban a versenyútvonal bejárása történik meg, akinek kedve van, jöjjön el.

A Lukács Kupáról részletes információk az alábbi honlapon találhatóak:
<http://freeweb.interware.hu/bajnab/druz.htm>

Rendezőség

ÚJ FELTÁRÁS A PILISBEN

Az ARIADNE Egyesület kutatói januárban új szakaszt fedeztek fel a Klastrom-szirtek egy rövid barlangjában.

A 300 m hosszú új rész cseppkőképződményekben igen gazdag, ráadásul kényelmesen tágas, ami a térség többi barlangjáról igazán nem mondható el. A bejárati szakasz jelenleg életveszélyes, biztosításáig a további feltárások szünetelnek.

A bontásról néhány adat igen tömören: öt év alatt 1200 munkaóra, több mint 5000 vödör kihordott törmelék. De megérte.

Surányi Gergely

ELKÉSZÜLT A LEÁNY-LEGÉNY-BARLANGRENDSZER TÉRKÉPE

Az ARIADNE Egyesület tagjai 1996—2001 között végezték el a barlangrendszer térképezését. A felmérést hátráltatták a rendkívül mostoha körülmények, csoportunk kis létszáma valamint a folyamatos feltárások (ez utóbbi volt a legkevésbé bosszantó). A terepi mérések 9 ember 1100 munkaóráját vették igénybe, amiben a mérőhelyek megközelítése nincs benne. A végleges térkép teljes egészében számítógéppel készült további 1500 munkaóra ráfordításával.

A Legény—Leány-barlangrendszer hossza 3500 m, relatív mélysége 104 m (-58 m/+46 m). A felmérésben részt vettek: *Benyák Attila, Chorenzszak György, Deák István, Kovács Ádám, Kovács Jenő, Kovács Richárd, Surányi Gergely, Újréti Ágnes és Újréti János.*

Kovács Richárd

VÁLASZ SZILVÁSSY GYULA HOZZÁSZÓLÁSÁRA (megjelent a Tájékoztató 2002. január—februári számában)

A hozzászólás első része rám nézve személyeskedő jellegű volt, ezzel kapcsolatban magánlevélben válaszolok Szilvássy Gyulának. Az alábbiakban kizárólag a szakmai jellegű kifogásokat veszem sorra.

Tisztelt Szilvássy Gyula !

A Ferenc-hegyi-barlanggal kapcsolatban az Ön levelét figyelembe véve sorrendben válaszolok felvetéseire.

- Azért nem írtam le azoknak a "másoknak" a neveit a Tájékoztatóban, mert az Atlasz 4. oldalán a vezetőjüket illetően ezt megtettem (itt az utalásra is hivatkoztam). A név: Müller Pál, említett társait pedig Trunkó Lászlónak és Zimányi Istvánnak hívják.
- Köszönöm az A betű jelentését, ezt valóban csak Öntől tudhattuk meg.
- Kérem, hogy Ön is figyelmesen olvassa el *Murinai J.* írását, és közben az Atlasz 16. térképlapját is tekintse meg. *Murinai* szerint a **Délnyugati IV.** sz. főhasadék kutatása közben találták meg a VII-es és VIII-as szakaszokat, nem pedig a DK-I VI-os nál, ahogy azt Ön jelezte. Tény, hogy lehet elírás a név és a szám egyaránt, hiszen az Új-résről van szó. A VII-es és VIII-as szakaszok hosszát 185 m-ben adja meg *Murinai J.*, ugyanakkor a VII-X hasadékok összhossza az új mérések szerint a 100 m-t sem éri el. Sőt, a hasadékok jelzett méretei sem illenek egyik ottani hasadék méretére sem. Ilyen szakaszok a DK IV-es hasadék É-i részén vannak a Gomba-terem környékén, de azokat már az 1963-ban megjelent térkép is jelzi. Lényegében nem tudjuk tehát, hogy hol található az említett főhasadékok.
- Az Omladék-termi és Törekvés-úti új részeket – mint azt utólag megtudtam – *Cser F., Szenthe I.* és társaik találták meg, sajnos erről semmilyen írásos beszámoló nem jutott el sem hozzám, sem bármilyen barlangos írott anyagba (jelentés, publikáció, Barlangtani Intézet Adattára, MKBT Irattára, stb.).
- Az Önök térképével kapcsolatban én csak a tényeket írtam le, s ez nem a térképről és a térképezésről alkotott véleményezés volt. Most már tudjuk, hogy milyen eszközökkel mérték fel a barlangot. A térképet a kutatók és barlangászok sűrűn használták, megléte hozzájárult a barlangi tájékozódás gyakorlásához, a későbbi kutató munka végzéséhez. Ezért a munkáért és annak eredményéért, a térkép közreadásáért csak köszönet jár. Gondolom azért azt Ön is elismeri, hogy szükség volt egy korszerűbb műszerekkel történő felmérésre, hiszen az egyszerű iránytű által nyújtott adatok nem garantálják a napjainkban megkívánt minőséget. Ami tény, hogy a Törekvés-út és az Új-rész közötti szakaszokon (Kettős-delta, Pokol) egyértelműen van eltérés a két térkép között a járatirányokat illetően. Hogy ezt rossz leolvasás, műszerhiba, vagy szerkesztési hiba okozta, nem tudom. Velem is előfordult már mindhárom.
- Valószínűleg Ön is tudott volna kiegészítéseket tenni, s valószínűleg ahány ott kutató olvasta volna a kéziratot, az mind kiegészítette volna. Úgy véltem, hogy erre három, a tudományos életben és a barlangászeletben is szaktekintélynek számító lektor elegendő lesz.

Végül köszönöm a térképről alkotott dicsérő szavakat, ezt minden, az Atlasz soraiban szereplő név viselője megérdemli, hiszen egykori, vagy mostani munkája valamilyen szinten része a kiadványnak.

Sásdi László

ÚJ KIADVÁNYOK

Megjelent a 2000. október 27—29-e között a Pécsi Tudományegyetemen megrendezett **Szakmai Napok kiadványa** az Egyetem és az MKBT közös kiadásában. Kapható 700 Ft-os áron a Társulat Titkárságán.

A **Karsztvízkutatás Magyarországon – a bükki karsztvízkutatás legújabb eredményei** című konferencia előadásait tartalmazó kiadvány II. kötete korlátozott számban 1000 Ft-os áron kapható a Titkárságán.

A Benedek Endre Barlangkutató és Természetvédő Egyesület **Benedek Endre és Jakucs László** emlékére „*Sátorkő-pusztai-kristálybarlang*” címmel 84 x 60 cm-es **színes plakátot** jelentetett meg, mely korlátozott számba 200 Ft-os áron kapható a Titkárságán.

A **Nemzetközi Szepeológiai Unió elnöke**, a szervezet tevékenységének népszerűsítése érdekében az alábbi levelet juttatta el valamennyi vezetőségi tagjának, szakbizottság- és munkacsoport-vezetőnek, valamint nemzeti képviselőjének:

Kedves Barátaim!

Új év alkalmával reményeink megújulnak, és terveket készítünk. Mint az UIS újonnan megválasztott elnöke meg szeretném ragadni az alkalmat, hogy az UIS képviselőjének kérdését felvessem.

Jelenleg 59 tagállamunk van, mindössze 46 delegált képviselővel, jóllehet ezek közül számos országban igen előrehaladott a barlangkutató. Az UIS nemzetközileg azonban mégsem eléggé elismert. Mivel a Földön 59-nél több olyan ország van, amely barlangokkal rendelkezik, kézenfekvő, hogy lehetőségeink nagyobbak.

Telefonkönyvünk alig több mint 200 szepeológus, barlangkutató nevét tartalmazza. A listán egykori és jelenlegi tisztségviselők, bizottság- és munkacsoportvezetők, nemzeti delegátusok és helyetteseik szerepelnek. A felsoroltakon kívül az UIS – az ország barlangutatójának fejlettségétől függetlenül – alapvetően még azokban az országokban is ismeretlen a legtöbb barlangkutató számára, amelyek a szervezet tagjai. Mivel tudom, hogy a világon 200 barlangkutatónál több létezik, meggyőződésem, hogy lehetőségeink nagyobbak annál, amit a tényleges számok mutatnak.

Noha nemzetközileg elismert jogi személy vagyunk, a barlangok védelme érdekében mégsem tudunk kellő nyomást gyakorolni kormányokra a szepeológiai örökség kutatásának elősegítése érdekében. Túlzott elbizakodottság lenne, ha megpróbálnánk megakadályozni az afganisztáni Tora Bora barlangok szétrombolását, bár más szervezetekkel együttműködve ezzel nemzetközi figyelmet és elismerést szerezhethetnénk magunknak. Az olyan szervezetekkel való együttműködés, mint az UNESCO, IGU, Green Peace, National Geographic, Smithsonian megadhatná a megérdemelt és értékes nemzetközi elismerést. A nemzeti tudományos társaságokkal (szövetségekkel) való szorosabb kapcsolattartás jóval fontosabb helyet biztosítana az UIS-nek az országok szepeológiai közösségei sorában.

Fentiek érdekében arra kérem az UIS nemzeti képviselőket, tájékoztassák hazájuk barlangkutató csoportjait és környezetvédelmi szervezeteit az UIS munkájáról. Hazá-

jük barlangkutatói eseményeihez (kongresszusok, találkozók, rendezvények stb.) kérjük az UIS erkölcsi támogatását, és használják emblémánkat. Kiadványaikban adjanak tájékoztatást az UIS-ről. Publikációikban, írásaikban szerepeltessék, hogy ők az UIS hivatalos nemzeti képviselői. Itt az ideje, hogy a világ valamennyi speleológiai foglalkozó szervezete tegyen közzé az UIS általános népszerűsítését célzó információkat.

Arra kérem valamennyi szakosztály, szakbizottság és munkacsoport vezetőjét, hogy időt és fáradságot nem kímélve foglaljanak állást a speleológia nemzetközi fejlődésének technikai, tudományos és kulturális vonatkozásában. Ennek érdekében lényeges a szakbizottságok és munkacsoportok nemzetközi képviselete, az információcseré, továbbá a tudományos kutatásokba történő bekapcsolódás: fontos a kutatási eredmények közreadása is a tudományos világban. Kérjük, hogy tudományos fokozatuk használatakor tüntessék fel azt is, hogy Önök az UIS szakbizottságának elnökei, tagjai. Mindez fokozza a speleológia nemzetközi elismertetését a nemzetközi tudományos szervezetek, intézmények és kormányzatok körében.

Kérjük az UIS tisztségviselőit, támogassák és bátorítsák nemzeti képviselőiket, hogy lehetőségeikhez mérten minél több rendezvényen vegyenek részt és képviseljék az UIS-t.

Valamennyi UIS tagot arra kérünk, tartsák be az alapszabályunkban, a nemzetközi előírásokban, valamint az Etikai Kódexünkben lefektetett normákat. Használják az internetet kapcsolattartásra, és ismertessék meg a világot a szervezetünkkel. Azon szervezetek, akik ezt teszik, nagyot lépnek előre.

Biztos vagyok abban, hogy megvannak a lehetőségeink a globális speleológia megteremtéséhez, amely lehetőséget biztosít mind saját magunk, mind barlangjaink megőrzéséhez, s valamennyiüket arra kérem, hogy egy békés, boldog, barátsággal és számtalan barlangkutató eseménnyel teli új esztendő érdekében tevékenykedjenek.

*José Ayrton Labegalini
az UIS elnöke*

Tájékoztatásul közöljük az UIS honlapjának elérési címét:
<http://rubens.its.unimelb.edu.au/D~pgm/uis/index.html>

Neked nem jelent sok munkát, rajtunk viszont – és ezzel rajtatok is – sokat segít!

Ne feledkezz meg a jövedelemadód 1 %-áról !!!

A Társulat adószáma:

1	9	8	1	5	8	0	2		2		4	1
---	---	---	---	---	---	---	---	--	---	--	---	---

Támogatásodat ezúton is köszönjük.

bakancs	☒	lámpa	☒
hátizsák	☒	karbidtartály	☒
hálózsák	☒	karbid	☒
sátor	☒	sisak	☒
derékalj	☒	overall	☒
főző	☒	aláöltözés	☒
edények	☒	beülő	☒
polár	☒	maillon	☒
Gore-Tex	☒	karabinerek	☒
tájéoló	☒	kantár	☒
GPS	☒	Stop-csiga	☒
könyv, térkép	☒	Croll	☒
bivakos bag	☒	Poignée	☒
köteles bag	☒	lépőszár	☒
nittes bag	☒	kötél	☒
kisbag	☒	kötélvédő	☒

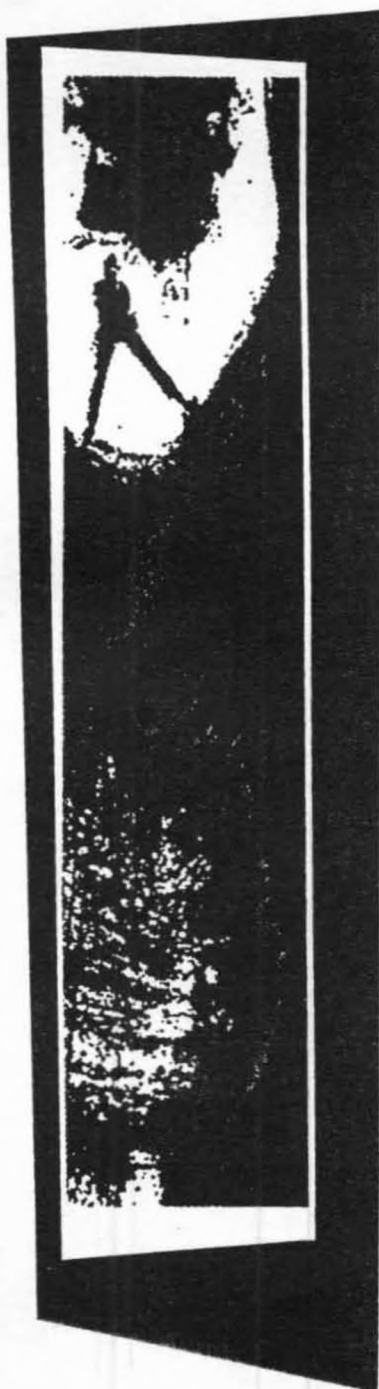

TENGERSZEM-SPORT

a Gortani-expedíció hivatalos támogatója

Budapest, VII. ker.
Dohány u. 29., Rákóczi út 32.
tel.: 322-1606, fax: 342-9551

www.tengerszem.hu

**MKBT-TAGOKNAK
7% KEDVEZMÉNY**

Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat
1025 Budapest, Pusztaszeri út 35.

NYOMTATVÁNY